

فصل 6

نفت و گاز

به دلیل اهمیت فعالیتهای نفت ، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران ، يك فصل جدا از فصلهای معدن و صنعت به اطلاعات آماری آن اختصاص داده شده است .

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان ، در سال 1287 شمسی (1908 میلادی) فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهایی از زمان مزبور گردآوری شده است . پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند 1329 شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیعتری را منتشر کرده است که در اولین سالنامه آماری کشور آمارهای مربوط به سال 1334 شمسی (1955 میلادی) درج شده است .

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند 1344 و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال 1366 این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده اند .

در سال 1342 با احداث اولین کارخانه کود شیمیایی در کشور ، صنایع پتروشیمی تولد یافت و این نقطه ی

نفت و گاز

آغاز تأسیس سازمانی مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور بشمار می رفت . از سال 1343 این سازمان نوپا تحت عنوان شرکت ملی صنایع پتروشیمی به فعالیت خود ادامه داد . خوشبختانه به دلیل وجود منابع اولیه فراوان (نفت و گاز) ارزش افزوده بالا و همچنین سایر عوامل ، تولید مواد پتروشیمی در ایران مورد توجه و عنایت خاصی قرار گرفته است .

اطلاعات این فصل شامل دو قسمت نفت و گاز است که توسط شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی و استان و همچنین شرکت ملی گاز استان به روش ثبتي تولید و ارائه می شود .

نفت : آمار نفت شامل مصرف انواع فرآورده های نفتی ، تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی می باشد . -لازم به ذکر است بخشی از فرآورده های نفتی مانند انواع روغنهای موتور و صنعتی ، قیر و سایر فرآورده های نفتی به بخش خصوصی واگذار گردیده که شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی قادر به ارائه آمار نمی باشد .

گاز : آمار گاز شامل تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده ، تعداد انواع انشعاب ، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز می باشد .

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است :

نفت خام : نفت خام آمیزه ای است پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری که از مخازن طبیعی نفت در زیر زمین ، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می شود . نفت خام به طور عمده متشکل از ترکیبات اشباع و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می باشد . بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل دهنده نفت خام به شمار می روند ، عناصر دیگری مانند ازت ، اکسیژن ، گوگرد و فلزاتی چون نیکل ، سدیم ، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند . به همین جهت ،

نفت و گاز

نفت خام از نظر ویژگیهای فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است .

نفت سفید : نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی ، نفتینی و آروماتیکی می باشد . این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده سوخت جت است .

نفت کوره : نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام دربرجهای تقطیر پالایشگاه به دست می آید . این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین ، به آسانی نمی سوزد و یکی از سوختهای عمده کشتیها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاههای برق به شمار می رود .

نفت گاز : نفت گاز فرآورده ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می آید و به عنوان سوخت ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی به کار می رود

بنزین موتور : بنزین موتور آمیزه ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبتهای متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن ، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می شود .

گاز مایع : گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف ، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود 110 - 100 پوند بر اینچ مربع به صورت مایع درمی آید .

مشترک گاز : عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه ، مشخصاتش در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد .

مصرف کننده گاز : به مشترکینی اطلاق می گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک پذیری راه اندازی شده باشد .

نفت و گاز

انشعاب گاز : به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال ، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود انشعاب اطلاق می گردد .
1-6- مصرف انواع فرآورده های نفتی

نفت سفید (هزار لیتر)	بنزین (هزار لیتر)	سوختهای هواپیما (هزار لیتر)	گاز مایع (هزار کیلوگرم)	جمع	سال و شهرستان
-	-	-	-	-	1370
					.....
					.....
38117	25136	1	4320	109018	1375
					.....
52429	97166	104	9300	267694	1380
					.....
55413	112875	12	10240	283644	1381
					.....
49961	129486	32	10146	291317	1382
					.....
58170	144019	70	10527	326645	.. (2) 1383
					.....
57990	160080	55	10849	337974	1384
					.....
38154	79300	55	6118	185178	بویراحمد
					.....
16043	33018	0	3574	70649	کهگیلویه
					.....
3793	47762	0	1157	82147	گچساران
					.....
000	000	000	000	000	دنا (1)
					.....

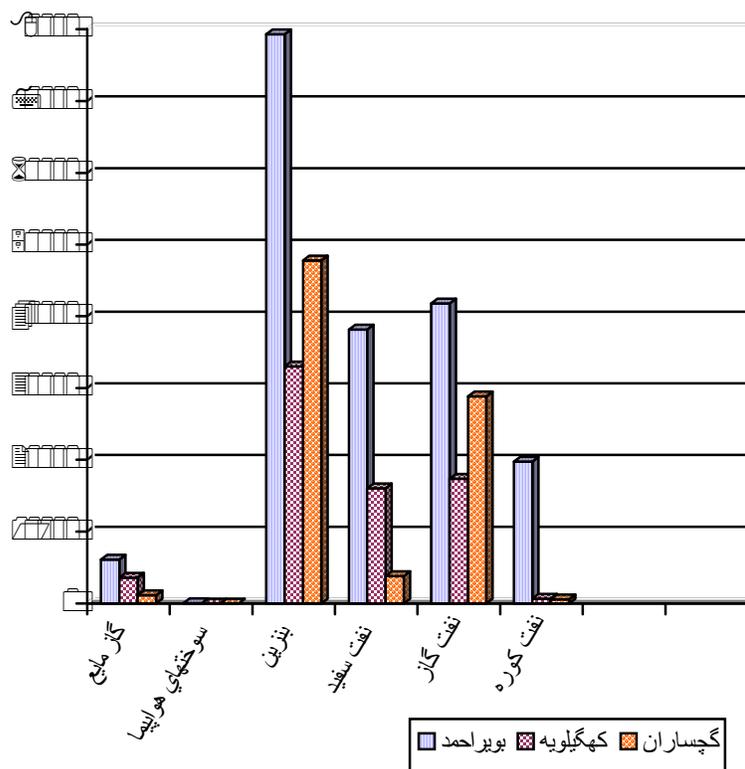

نفت و گاز					
0	15294	0	17437	81128	.... (2) 1383 .....
0	0	0	20971	88029	.... 1384 .....
0	0	0	19740	41811	.... بویراحمد .....
0	0	0	654	17360	.... کهگیلویه .....
0	0	0	577	28858	.... گچساران .....
000	000	000	000	000	.... دنا (1) .....
000	000	000	000	000	.... بهمئی .....

(1) شهرستانهای بویراحمد و دنا با هم محاسبه گردیده اند.
 (2) از سال 1383 به بعد عرضه روغنهای موتور و صنعتی ،
 قیر و سایر فرآورده ها به بخش خصوصی واگذار گردید.
 مأخذ - شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه
 کهگیلویه و بویراحمد. (ر.پ).

نفت و گاز

نمودار ۸۵- مصرف انواع فرآورده های نفتی بر حسب شهرستانها

مبنا

نفت و گاز

2-6- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (لیتر)	تعداد	
2	1	3	540000	12	1370
					.....
					.....
					.....
2	1	3	540000	12	1375
					.....
					.....
					.....
8	1	9	1395000	31	1380
					.....
					.....
					.....
8	1	9	1395000	31	1381
					.....
					.....
					.....
10	1	11	8300000	8	1382
					.....
					.....
					.....
10	1	11	8300000	8	1383
					.....
					.....
					.....
11	1	12	15000000	11	1384
					.....
					.....
					.....
2	1	3	15000000	11	..... بویراحمد

نفت و گاز

					.....
					.....
4	0	4	0	0	.....
					کهگیلویه
					.....
					.....
3	0	3	0	0	.....
					گچساران
					.....
					.....
1	0	1	0	0	.....
					دنا
					.....
					.....
					.....
1	0	1	0	0	.....
					بهنئی
					.....
					.....
					.....

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			سال و شهرستان
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
140	4	8	8	1370
				.....
				.....
145	4	8	8	1375
				.....
				.....
398	11	22	28	1380
				.....
				.....

-6

				نفت و گاز		
419	10	24	30	.....	1381	.....
431	13	25	46	.....	1382	.....
534	15	28	48	.....	1383	.....
348	8	28	65	.....	1384	.....
167	2	9	26	.....	بویراحمد	.....
96	3	9	18	.....	کهگیلویه	.....
1	1	6	17	.....	گچساران	.....
68	0	2	2	.....	دنا	.....
16	2	2	2	.....	بهمئی	.....

سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد

-6

نفت و گاز

نفت و گاز					
		3			.....
					.....
					.....
3	13473	13476	9	2	گچساران.....
					.....
					دنا.....
0	1108	1108	3	1	.....
					.....
					بهمئی.....
					.....
000	000	000	000	000	.....
					.....

مصرف گاز طبیعی (هزار متر مکعب)	تعداد مصرف کننده (مشترك)			سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	
-	-	-	-	1370
				.....
				.....
-	-	-	-	1375
				.....
				.....
000	000	000	000	1380
				.....
				.....
000	000	000	000	1381
				.....
				.....
157062	0	1574	3511	.....(1) 1382
				.....
				.....

سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد

-6

		نفت و گاز		
181000	12	1662	45570	1383
				(2)
				.....
				.....
201000	25	1757	48042	(2) 1384
				.....
				.....
107000	20	769	18825	بویراحمد.....
				.....
				.....
44500	2	459	11126	کهگیلویه.....
				.....
				.....
40800	3	431	16858	گچساران.....
				.....
				.....
8700	0	98	1233	دنا.....
				.....
				.....
000	000	000	000	بهمئی.....
				.....
				.....
				.....

(1) اطلاعات فقط مربوط به تغییرات سال 82 می باشد.

(2) منظور تعداد مصرف کننده تاکنون می باشد.

مأخذ - شرکت ملی گاز ایران - منطقه کهگیلویه و بویراحمد. (ر.پ).